

ПРЕЗИДЕНТ АРГЕНТИНИ ХАВ'ЄР МІЛЕЙ ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНІ ЗАКОНОПРОЕКТИ

Аргентина є третьою за величиною економікою Південної Америки, та протягом останнього століття вона мала 9 дефолтів і мала то економічне зростання, то падіння. Із 1920, коли вона була однією з найбагатших країн за ВВП на душу населення після серії стагнацій вона спустилася на 67 місце у 2023 році. Починаючи з 1930-х років економіка Аргентини почала швидко погіршуватися, оскільки нестабільні державні витрати та надмірна залежність від експорту агро продукції спричинили часту циклічність економіки. У 1970-х і 1980-х роках спостерігалася стагнація зростання, зростання боргу, падіння реальних доходів і періоди гіперінфляції. Незважаючи на серію ринкових реформ у 90-х роках ХХ ст., економічна ситуація у державі не стала сильно кращою. З того часу країна брала десятки мільярдів доларів кредитів.

Проблемам у економіці передували процеси у політичному житті Аргентини. В Аргентині є широко відома Партія справедливості, ширше відома як пероністи, що виступає за посилення економічного втручання та політики соціальної держави. За президентства її представників, Нестора Кіршнера та Крістіни Фернандес де Кіршнер (2003-2015 р.) мало місце економічне зростання, проте був встановлений ціновий та експортний контроль та проведена націоналізація найбільшої енергетичної компанії Аргентини та приватної пенсійної системи, а також повторне збільшення державного боргу країни. Президент Альберто Фернандес (2019-2023 р.) повернув країну до пероністської політики, що призвело до збільшення податків, щоб спробувати закрити бюджетну діру, і чергової реструктуризації аргентинських облігацій у 2020 році. Така політика призвела до 193% процентів інфляції у 2023 році. Обурене такими змінами населення обрало новим Президентом ультраправого лібертаріанця Хав'єра Мілея, який обіцяв різкі економічні і соціальні реформи; одні з найбільш кричущих - "Спалення центробанку Аргентини", та доларизація економіки.

Лібертаріанство, або аналіз передвиборчої програми. Ідеї Хав'єра Мілея, які він просував у своїй передвиборчій кампанії та у своїй книзі "El Camino del Libertario", базуються на теорії "анархо-капіталізму" [1]. Сам Мілей називає себе лібертаріанцем та виступає за максимізацію економічних та індивідуальних свобод, а також обмеження ролі влади у соціальному житті

людей. Ця ідеологія має ті ж підступи, що й звичайний, добре знайомий нам усім лібералізм: вільний ринок, верховенство права, мирні зовнішні стосунки та захист прав людини. Проте лібертаріанство, на відміну від свого званого брата, просуває відсутність (або принаймні значно меншу роль) держави у соціальному житті населення. Не менш важливими пунктами є відсутність соціальної підтримки населення та дуже низькі податки. Проте це більше про лібертаріанство, аніж про самого Мілея та його погляди.

У книзі його авторства “El Camino del Libertario” висвітлюються основні ідеї, які потім були змінені та запропоновані ним до виконання на посаді Президента; з цих ідей виокремимо та розглянемо 5 основних:

1. Критика неокласичної економіки. Мілей розглядає недоліки неокласичної економічної моделі та її вплив на ідеологію свободи, та висвітлює що неправильне інтерпретування її відкриває шлях до соціалістичного втручання.

2. Підтримка ідей Австрійської економічної школи. Мілей вказує, що Австрійська школи економіка надала йому необхідні знання, щоб кинути виклик статусу-кво та щоб виступати за свободу перед обличчям соціалізму. Відстоюючи принципи свободи, він заохочує інших цінувати власну свободу та протистояти посяганням на особисті свободи з боку держави чи інших установ.

3. Капіталізм проти соціалізму. Мілей критикує ідею лівих що те, що капіталістична система вільного підприємництва є несправедливою, та їх використання трудової теорії вартості та доданої вартості для підтримки теорії експлуатації, маскуючи свою заздрість, ненависть і образу під “звільнення пригноблених”.

4. Обмеження ролі держави. Мілей виступає за обмежене втручання уряду в економічні справи, протиставляючи політичну олігархію лібертаріанським ідеалам. Він вважає, що обмежений уряд веде до більшої індивідуальної свободи та економічного процвітання. Це узгоджується з традиційними принципами, які підкреслюють мінімальну участь уряду в економіці та особистому житті громадян.

5. Економічне зростання та монетарна політика. В темі економічного зростання та монетарної політики Мілей спирається на ендогенні моделі зростання та на концепцію творчого руйнування, засновану Йозефом Шумпетером. Автор вважає, що монетарна політика спотворює відносні ціни, що призводить до марнотратства, яке негативно впливає на реальну заробітну плату та доходи споживачів. Президент виступає за ліквідацію центрального банку і обов’язкової валюти, а також усунення

контролю центральної влади над грошовою системою, що дозволить людям виявляти переваги своїх грошових активів.

Аналіз законів. 27 грудня 2023 року уряд Хав'єра Мілея представив законопроект "Ley de Bases y Puntos de Partida para la Libertad de los Argentinos" (укр. Закон про підстави та відправні точки для свободи аргентинців), який у першій версії містив 664 статті та додатки [2]. Закон пропонує реформи у різних сферах соціального та економічного життя Аргентини: надзвичайна економічна ситуація; адміністративна реорганізація; безпеки та оборони; справедливість; інтер'єр, екологія, туризм і спорт; людський капітал; громадське здоров'я; інфраструктура та послуги.

Роздержавлення. Один із законів щодо роздержавлення описаний у **Додатку I**, де 41 державне підприємство Аргентини, які підлягають приватизації: серед них найбільший банк Аргентини, найбільша нафтова компанія, компанія-виробник ядерної енергії та інші великі підприємства.

Дерегуляція. Прикладами дерегуляції в законах можуть виступати **стаття 59** (скасовується **Закон № 25.715** та відповідно скасовуються додаткове митро на імпорт цукру) та **стаття 420** (переформатовано **Закон № 26.764**, завдяки чому судді можуть класти гроші на депозит не лише у Центробанк, а і у будь-який комерційний).

Антимонopolні закони. **Статтею 61** вводиться масштабні зміни у **Закон про захист професійної конкурентності**, що визначені у **Додатку III** та включають: накладання штрафних санкцій та обмежень на боржників з певних податкових питань; надання рекомендацій щодо усунення зловживань домінуючим становищем монополістів на ринку; надання стабільності в регулюванні валютного курсу країнам з RIGI (Regimen de Incentivo para Grandes Inversiones).

Податкові зміни. Зміни у **Código Aduanero** (Митному кодексі) включають в себе запрошення провінцій, автономного міста Буенос-Айрес і муніципалітетів дотримуватися режиму регуляризації активів, вжиття заходів для звільнення від місцевих податків і зборів, які декларанти, можливо, не сплачували. Крім того, спеціальний податок на регуляризацію регулюватиметься положеннями **Закону № 11.683**. Ці зміни підкреслюють важливість дотримання податкових та регуляторних вимог у контексті податкового режиму, викладеного в Código Aduanero.

Державна зайнятість. Нові зміни, що передбачаються в **РОЗДІЛІ IV - EMPLEO PÚBLICO** (Державна зайнятість), включають наступні зміни: створення Фонду реінтеграції трудових ресурсів для національного державного сектору з метою забезпечення навчання та технічної допомоги для програм самозайнятості та асоціативних форм солідарності; положення

про стабільність у податкових питаннях для VPU, що приєдналися до RIGI, гарантуючи, що нові податки або збільшення існуючих податків після дати приєднання не будуть застосовуватися до них; гарантія стабільності в питаннях обміну для VPU, що приєдналися до RIGI, звільняючи їх від будь-яких обмежень на обмін; сумісність з іншими режимами стимулювання, що передбачає, що пільги, передбачені RIGI, не можуть накопичуватися з аналогічними пільгами, передбаченими іншими існуючими режимами просування, однак це не стосується стимулів з різних за своєю природою режимів.

Указ 70/2023 [3]. Скасування Закону № 20.680, більш відомого як "Закон про постачання", який був прийнятий для регулювання динаміки попиту та пропозиції в країні. Він мав на меті запобігти монополістичній практиці, та надавав уряду повноваження втручатися на ринок з метою контролю за цінами, виробництвом, розподілом і реалізацією товарів. Він передбачав механізми встановлення максимальних цін, квотування виробництва та регулювання ланцюга поставок для підтримання стабільності та доступності товарів на ринку. Однак закон зазнав критики за свій інтервенціоністський підхід.

Закон № 25.323, що стосується праці та зайнятості, значно оновлять, що має на меті лібералізувати рамки трудових спорів та відшкодувань.

У **Законі № 22.415**, що стосується Митного кодексу, внесені зміни що включають скасування деяких статей та зміну інших з метою оптимізації митних процедур, розширення використання електронних систем та спрощення нормативно-правової бази для здійснення митних операцій.

Скасовується **Закон № 18.828**, яким повністю дерегулюється сфера туризму у Аргентині.

Також у **Законі № 26.412** скасовується **Пункт 9**, що дасть можливість державі відмовитися від контрольних пакетів акцій компаній, можливості приймати стратегічні рішення та права вето на її рішення.

Відповідно до **Декрету-закону № 6582/58** спрощується реєстрація автотранспорту при купівлі/продажу.

Висновки. Хав'єр Мілей як лібертаріанець виступає за максимізацію економічних та індивідуальних свобод, а також за радикальне обмеження ролі влади у соціальному житті людей. У своїй книзі "El Camino del Libertario" він критикує неокласику та сучасних лідерів, які підтримують соціалізм, та протиставляє цьому чистий капіталізм. Використовуючи цінності Австрійської економічної школи, він виступає за крайнє обмеження ролі держави в економіці. Також, на його думку, Центробанк країни не є необхідністю, а тому хотів би його позбутися. Варто зазначити, що наразі від

цього він тимчасово відмовився.

Його “мега законопроект”, що складається із 664 статей, стосується майже усіх сфер та включає введення надзвичайної економічної ситуації, адміністративну реорганізацію, зміну секторів безпеки та оборони, екології, туризму, громадського здоров'я, інфраструктури та соц. справедливості. Закони звідти спрямовані на дерегуляцію, економічне зростання, роздержавлення. Основними засобами для цього є скасування багатьох соціальних законів, а також тих, які створювали надмірну бюрократію. Також є фіскальні корективи, скасування додаткових тарифів на імпорт/експорт тощо.

Незважаючи на те, що Президент Хав'єр Мілей зі своїми ідеями здобув рішучу перемогу на виборах, та йому не так просто втілити всі свої ідеї у реальність, адже йому потрібно схвалення Конгресу. Так як лібертаріанці не є правлячою партією у Аргентині, це буде доволі важко. Уже зараз уряду Мілея довелося піти на масштабні поступки та скоротити Закон про підстави та відправні точки для свободи аргентинців з 664 до 336 статей. Наразі Палата представників в загальних рисах схвалює цей закон; проте він все ще далекий від прийняття.

Список використаних джерел

1. Milei J. El camino del libertario. Buenos Aires: Planeta, 2022. 252.
2. LEY DE BASES Y PUNTOS DE PARTIDA PARA LA LIBERTAD DE LOS ARGENTINOS: Ley of 27.12.2023 no. NO-2023-153350781-APN-JGM.
3. BASES PARA LA RECONSTRUCCION DE LA ECONOMIA ARGENTINA: Ley of 20.12.2023 no. DNU-2023-70-APN-PTE.
4. Argentina's Struggle for Stability. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/argentinas-struggle-stability> (date of access: 07.02.2024).
5. Asunción presidencial: el texto completo del discurso de Javier Milei | En las escalinatas del Congreso. *PAGINA12*. URL: <https://www.pagina12.com.ar/693656-asuncion-presidencial-el-discurso-completo-de-javier-milei> (date of access: 07.02.2024).
6. Davos 2024: Special address by Javier Milei, President of Argentina. *World Economic Forum*. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/special-address-by-javier-milei-president-of-argentina/> (date of access: 17.02.2024).
7. "La dolarización es un espejismo": durísimo documento de 170 destacados economistas contra la principal propuesta de Javier Milei. *Clarín*. URL: https://www.clarin.com/economia/dolarizacion-espejismo-durisimo-documento-170-destacados-economistas-principal-propuesta-javier-milei_0_Is7VZtVgOm.html (date of access: 10.02.2024).